

A9-0299/2022

15.12.2022

PRANEŠIMAS

dėl Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos. Kova su sukčiavimu.
Metinė 2021 m. ataskaita
(2022/2152(INI))

Biudžeto kontrolės komitetas

Pranešėja: Sabrina Pignedoli

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĒL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	26
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE	27

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos. Kova su sukčiavimu. Metinė 2021 m. ataskaita (2022/2152(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 310 straipsnio 6 dalį ir 325 straipsnio 5 dalį,
- atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 23 d. Komisijos ataskaitą „33-ioji Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos metinė ataskaita. Kova su sukčiavimu 2021 m.“ (COM(2022)0482) (2021 m. FIA ataskaita),
- atsižvelgdamas į Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) 2021 m. ataskaitą ir OLAF Priežiūros komiteto metinę 2021 m. ataskaitą,
- atsižvelgdamas į OLAF Priežiūros komiteto 2021 m. vasario 4 d. nuomonę Nr. 1/2021 dėl OLAF rekomendacijų, kurių atitinkamos institucijos nesilaikė, 2021 m. gegužės 31 d. nuomonę Nr. 2/2021 dėl OLAF ir Europos prokuratūros darbo tvarkos susitarimų, 2021 m. spalio 18 d. nuomonę Nr. 4/2021 dėl OLAF 2022 m. preliminarus biudžeto projekto ir 2021 m. gruodžio 17 d. nuomonę Nr. 5/2021 „2019 m. OLAF tyrimų, trukusių ilgiau nei 36 mėnesius, analizė“,
- atsižvelgdamas į Europos prokuratūros metinę 2021 m. ataskaitą, paskelbtą 2022 m. kovo mėn.,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 23 d. Reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2223, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, kiek tai susiję su bendradarbiavimu su Europos prokuratūra ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybos tyrimų veiksmingumu¹ (OLAF Reglamentas),
- atsižvelgdamas į 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos²,
- atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo mėn. paskelbtą Komisijos 2021 m. ataskaitą dėl PVM nepriemokos,
- atsižvelgdamas į 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis³ (FIA direktyva),

¹ OL L 437, 2020 12 28, p. 49.

² OL L 305, 2019 11 26, p. 17.

³ OL L 198, 2017 7 28, p. 29.

- atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 6 d. Komisijos ataskaitą dėl 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis įgyvendinimo (COM(2021)0536),
- atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 12 d. Reglamentą (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje⁴ (Europos prokuratūros reglamentas),
- atsižvelgdamas į 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2019/1798, kuriuo skiriamas Europos prokuratūros Europos vyriausiasis prokuroras⁵,
- atsižvelgdamas į 2022 m. vasario 16 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) sprendimus bylose C-156/21 ir C-157/21 ir ESTT išvadas, kad teisinės valstybės sąlygų mechanizmas atitinka ES teisę, kuriose patvirtintas teisinio pagrindo tinkamumas ir bendro sąlygų režimo suderinamumas su Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 7 straipsniu ir teisinio tikrumo principu,
- atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 18 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo dėl priemonių Sąjungos biudžetui apsaugoti nuo teisinės valstybės principų pažeidimų Vengrijoje (COM(2022)0485),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo⁶ (Sąlygų reglamentas),
- atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 2 d. Komisijos komunikatą „Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo taikymo gairės“⁷,
- atsižvelgdamas į 2019 m. balandžio 29 d. Komisijos komunikatą „Komisijos kovos su sukčiavimu strategija: aktyvesni ES biudžeto apsaugos veiksmai“ (COM(2019)0196),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 14 d. Komisijos komunikatą dėl Europos Sąjungos peržiūros pagal Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją (UNCAC) įgyvendinimo peržiūros mechanizmą (COM(2020)0793),
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 2021/785, kuriuo nustatoma Sąjungos kovos su sukčiavimu programa ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 250/2014⁸,

⁴ OL L 283, 2017 10 31, p. 1.

⁵ OL L 274, 2019 10 28, p. 1.

⁶ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 1.

⁷ OL C 123, 2022 3 18, p. 12.

⁸ OL L 172, 2021 5 17, p. 110.

- atsižvelgdamas į savo 2022 m. vasario 17 d. rekomendaciją Tarybai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl korupcijos ir žmogaus teisių⁹,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 14 d. Komisijos komunikatą „2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija“ (COM(2021)0170),
 - atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 1 d. Bendrojo Teismo sprendimą byloje T-517/19 *Homoki / Komisija*¹⁰,
 - atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 10 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės padėties Europos Sąjungoje ir Sąlygų reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 taikymo¹¹,
 - atsižvelgdamas į savo 2022 m. liepos 7 d. rezoliuciją dėl 2020 m. metinės ataskaitos „ES finansinių interesų apsauga. Kova su sukčiavimu“¹²,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9–0078/2022),
- A. kadangi valstybių narių valdžios institucijos tvarko daugiau nei 85 % ES išlaidų, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP), ir renka ES tradicinius nuosavus išteklius (TNI), o Komisija prižiūri abi šias sritis, nustato standartus, tikrina atitiktį ir teikia pranešimus Parlamentui ir Tarybai dėl priemonių, kurių buvo imtasi priešinantį Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiam sukčiavimui ir kitoms neteisėtoms veikoms, kaip numatyta SESV 325 straipsnio 5 dalyje;
 - B. kadangi tam, kad būtų galima padidinti piliečių pasitikėjimą ir užtikrinti, kad mokesčių mokėtojų pinigai būtų naudojami tinkamai ir veiksmingai, patikimas viešųjų išlaidų valdymas ir ES finansinių interesų apsauga turėtų būti pagrindiniai ES politikos elementai;
 - C. kadangi metinė FIA ataskaita grindžiama valstybių narių pateikta informacija, įskaitant duomenis apie nustatytus pažeidimus ir sukčiavimo atvejus, kuriuos išanalizavus galima nustatyti sritis, kuriose kyla didžiausia rizika, ir kadangi joje aprašomos priimtose atsakomosios priemonės ir ji suteikia galimybę imtis tikslingesnių veiksmų tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu;
 - D. kadangi bendras Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimas taikomas ir vykdytinas nuo 2021 m. sausio 1 d.; kadangi visiems teisinės valstybės principų pažeidimams valstybėje narėje, pvz., sukčiavimui, kurie daro pakankamai tiesioginį poveikį patikimam ES biudžeto finansų valdymui ar ES finansinių interesų apsaugai arba kelia didelę riziką, kad toks poveikis bus daromas, šis režimas taikomas nuo minėtos datos;

⁹ OL C 342, 2022 9 6, p. 295.

¹⁰ 2021 m. rugsėjo 1 d. sprendimas, *Andrea Homoki / Europos Komisija*, T-517/19, EU:T:2021:529.

¹¹ OL C 67, 2022 2 8, p. 86.

¹² Priimti tekstai, P9_TA(2022)0300.

- E. kadangi pagal Sąlygų reglamentą ES gali imtis priemonių, pvz., sustabdyti mokėjimus arba taikyti finansines pataisas, kad apsaugotų biudžetą nuo sukčiavimo ir užtikrintų teisinės valstybės principą;
- F. kadangi ESTT atmetė dviejų valstybių narių ieškinius ir nusprendė, kad Sąlygų reglamentas patenka į ES biudžeto vykdymo finansinėmis taisyklėmis suteiktą įgaliojimų sritį;
- G. kadangi 2021 m. ES patvirtino 2021–2027 m. išlaidų programas, įskaitant Sąjungos kovos su sukčiavimu programą, kuria remiama kova su sukčiavimu teikiant dotacijas konkrečioms iniciatyvoms ir suteikiant galimybę finansuoti tam skirtas IT platformas ir priemones, kad valstybės narės ir ES galėtų lengviau keistis informacija;
- H. kadangi Sąjunga ir valstybės narės dalijasi atsakomybe už ES finansinių interesų apsaugą; kadangi, kalbant apie precedento neturintį lėšų panaudojimą pagal EGADP, jos taip pat dalijasi atsakomybe už nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų reguliavimą ir įgyvendinimą; kadangi dėl to labai padidėjo nacionalinių valdžios institucijų vaidmuo užtikrinant tinkamą ES finansinių interesų apsaugos lygį;
- I. kadangi EGADP įgyvendinimas ateinančiais metais padidins spaudimą Europos ir nacionalinėms administracijoms ir sutampa su 2021–2027 m. išlaidų programomis; kadangi valstybės narės turės pajėgti taikyti skirtingus valdymo būdus, susijusius su įvairių fondų paramos įgyvendinimu, o Komisija turės stiprinti savo stebėsenos pajėgumus, atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu ji gali stebėti tik dalį visų išlaidų;
- J. kadangi Komisija dėjo pastangas, kad paremtų nacionalines valdžios institucijas joms rengiant ir vertinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, o ypatingas dėmesys skiriamas nuostatoms, susijusioms su priemonėmis, skirtomis EGADP išteklių apsaugai nuo sukčiavimo, korupcijos, interesų konfliktų ir dvigubo finansavimo;
- K. kadangi 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė¹³, (EGADP reglamentas) 22 straipsnyje pateikiamos nuostatos dėl ES finansinių interesų apsaugos, ir EGADP reglamente užtikrinama, kad Komisija, OLAF, Europos Audito Rūmai ir Europos prokuratūra galės vykdyti savo įgaliojimus ir kad nacionalinės institucijos galės taikyti veiksmingas kovos su sukčiavimu priemones, atsižvelgdamos į bet kokią nustatytą riziką;
- L. kadangi teisinių ir administracinių sistemų įvairovė valstybėse narėse yra nepalanki padėtis, į tai reikia tinkamai reaguoti ir sukurti vienesnes, sąveikas ir palyginamas administracines ir ataskaitų teikimo sistemas ES, kad būtų galima veiksmingai užkirsti kelią pažeidimams, juos įveikti ir kovoti su sukčiavimu ir korupcija;
- M. kadangi duomenų pagrįstumo ir palyginamumo ir ataskaitų teikimo technologijų trūkumai, be kita ko, dėl skirtingo skaitmeninimo lygio valstybėse narėse, ir toliau labai kenkia turimos informacijos kokybei ir patikimumui;

¹³ OL L 57, 2021 2 18, p. 17.

- N. kadangi priemonė „Arachne“ yra savanoriška ir, nors ji jau plačiai naudojama sanglaudos politikoje ir pradėdama taikyti žemės ūkio išlaidų srityje, Komisijos nuomone, numatyti jos privalomą taikymą (kaip to ne kartą prašė Parlamentas) būtų svarbus žingsnis į priekį;
- O. kadangi pridėtinės vertės mokestis (PVM) yra svarbus nacionalinių biudžetų pajamų šaltinis ir kadangi PVM pagrįsti nuosavi išteklių sudaro apie 10 % nuosavų išteklių pajamų (12,3 % visų ES biudžeto pajamų 2020 m. ir 11 % 2019 m.);
- P. kadangi pagal Komisijos sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo veiksmų planą, kuriuo remiama ekonomikos atgaivinimo strategija (COM(2020)0312), prisidedama prie ES strategijos, kuria siekiama supaprastinti ir pritaikyti mokesčių sistemą prie ekonomikos skaitmeninimo ir perėjimo prie žaliosios ekonomikos, o kova su sukčiavimu PVM laikoma prioritetu;
- Q. kadangi 2021 m. birželio 1 d. pagaliau pradėjo veikti Europos prokuratūra – tai paskutinis kovos su sukčiavimu struktūros ramstis, kurį Sąjunga sukūrė siekdama sustiprinti savo finansinių interesų apsaugą; kadangi numatoma, kad Europos prokuratūros darbo krūvis didės;
- R. kadangi, nepaisant minimalių išteklių ir itin didelio spaudimo laiko atžvilgiu, Europos prokuratūra jau įrodė savo pajėgumus ir ekonominį efektyvumą; kadangi Europos prokuratūros 2021 m. biudžetas buvo mažesnis nei 45 mln. EUR, o Europos prokuratūros teisėjai pirmaisiais organizacijos veiklos metais nurodė areštuoti daugiau kaip 250 mln. EUR, tai rodo, kad Europos prokuratūra gali nedelsiant užtikrinti didžiulę investicijų grąžą;
- S. kadangi Komisijos žinios apie sukčiavimo mastą, pobūdį ir priežastis visgi yra ribotos ir apie daugelį galimų sukčiavimo atvejų per pažeidimų valdymo sistemą nepranešama; kadangi korupcija kenkia piliečių pasitikėjimui ES, ES finansiniams interesams ir visai ES ekonomikai, taip pat kelia didelę grėsmę demokratijai ir ES teisinės valstybės principams;
- T. kadangi SESV 83 straipsnyje nustatyta, kad korupcija yra vienas iš ypač sunkių nusikaltimų, turinčių tarpvalstybinį pobūdį ir darančių poveikį visoms valstybėms narėms, bet skirtingu mastu; kadangi nusikalstamos organizacijos ypač aktyviai veikia, siekdamos gauti Europos lėšų, ir gali išnaudoti valstybių narių teisinių ir administracinių sistemų heterogeniškumą, siekdamos įsiskverbti į jų ekonominę, finansinę, verslo, socialinę ir politinę struktūras, ir taip daryti neigiamą poveikį ekonominei laisvei ir laisvai konkurencijai;
- U. kadangi dėl precedento neturinčio ES išlaidų padidėjimo pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą (DFP) ir ekonomikos gaivinimo planą „NextGenerationEU“ (NGEU) kyla didelė rizika ir, be kita, ko atsiranda daug galimybių nusikaltėliams pasisavinti lėšų;
- V. kadangi bendradarbiavimas su tarptautiniais partneriais yra labai svarbus siekiant apsaugoti už Europos ribų išleistas ES lėšas ir ES biudžeto pajamas; kadangi 2021 m. OLAF pasirašė administracinio bendradarbiavimo susitarimus su dviem tarptautinėmis institucijomis partnerėmis: Ukrainos generaline prokuratūra ir Pasaulio muitinių

organizacija (PMO); kadangi 2021 m. OLAF organizavo internetinius renginius, kad užmegztų naujus operatyvinius ryšius su ES nepriklausančių šalių tyrimo institucijomis ir paskatintų ES delegacijas visame pasaulyje pranešti apie sukčiavimą ir pažeidimus;

1. teigiamai vertina dokumentą „33-ioji Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos metinė ataskaita. Kova su sukčiavimu 2021 m.“;
2. supranta, kad 2021 m. buvo sudėtingi metai, nes dėl COVID-19 pandemijos poveikio reikėjo pritaikyti kontrolės strategijas ir sutelkti dėmesį į prevenciją taikant konkrečias švelninimo priemones ir tikslinius veiksmus pažeidimų ir sukčiavimo atvejams nustatyti;
3. primena, kad 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo EGADP, kuri yra pagrindinis NGEU ramstis, finansuojamas Komisijai skolinantis kapitalo rinkose ir skirtas atgaline data nuo pandemijos pradžios 2020 m. vasario mėn. finansuoti reformas ir investicijas valstybėse narėse;
4. pabrėžia, kad 2021 m. vykdytos operacijos atitinka ES finansavimo pagal 2014–2020 m. daugiamečę finansinę programą (DFP) (ji pasibaigs 2024 m.), 2021–2027 m. DFP ir NGEU ekonomikos gaivinimo paketą reikalavimus;
5. atkreipia dėmesį į tai, kad pagal naująją 2021–2027 m. DFP, kurios paskutinės programos buvo priimtos 2021 m., ir NGEU ekonomikos gaivinimo planą ES suteikiama 1,8 trln. EUR suma, ir tai yra precedento neturintis lėšų kiekis; pabrėžia, kad Parlamentas (siekiant užtikrinti biudžeto įvykdymo patvirtinimą), OLAF, Audito Rūmai, pati Komisija ir, kai taikytina, Europos prokuratūra gali susipažinti su atitinkamais duomenimis ir patikrinti, kaip naudojamos lėšos, kad papildytų ir sustiprintų galiojančiuose reglamentuose nustatytas audito priemones;
6. pažymi, kad Parlamentas ir jo Biudžeto kontrolės komitetas turėtų atlikti svarbų vaidmenį EGADP valdyme, be kita ko, rengiant reguliarius struktūrinius dialogus, kuriuose Komisija kviečiama aptarti EGADP įgyvendinimą, ir ji turi atsižvelgti į su tuo susijusias nuomones;
7. pabrėžia, kad turi būti skiriama daug dėmesio ir vykdoma griežta kontrolė ir tikimasi, kad tai bus padaryta, siekiant užtikrinti, kad šiomis lėšomis būtų kuo geriau prisidedama prie bendrų Sąjungos tikslų įgyvendinimo; primena, kad ES lėšas valdančios institucijos patiria didesnę spaudimą, taip pat kad padidėjo naudojamų išteklių kiekis ir su jų valdymu susijusi rizika (nes pandemijos metu buvo nustatytos supaprastintos ir skubios procedūros ir jomis gali būti piktnaudžiaujama);
8. laikosi nuomonės, kad siekis užtikrinti didesnę skaidrumą, skaitmeninti kovos su sukčiavimu sritį ir nuolat stiprinti ir plėtoti sukčiavimo rizikos vertinimą bei sukčiavimo rizikos valdymą turėtų būti įgyvendinamas tuo pačiu metu tinkamai įdiegiant ES kovos su sukčiavimu struktūrą;
9. ragina didinti skaitmeninimo lygį, duomenų sistemų sąveikumą ir suderinti ataskaitų teikimą, stebėseną ir auditą ES ir šiuo tikslu pakartoja savo raginimą Komisijai suderinti apibrėžtis, kad būtų galima gauti palyginamų duomenų visoje ES;

10. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl teisės akto dėl savitarpio administracinės pagalbos tose ES lėšų panaudojimo srityse, kuriose iki šiol tokia praktika nebuvo numatyta; ragina Komisiją sukurti kompetentingų institucijų keitimosi informacija sistema, kurią naudojant būtų galima vykdyti su sandoriais tarp dviejų ar daugiau valstybių narių susijusių apskaitos įrašų kryžminę patikrą, siekiant išvengti tarpvalstybinio sukčiavimo struktūrinių ir investicijų fondų lėšomis ir taip užtikrinti kompleksinį požiūrį į ES finansinių interesų apsaugą;
11. reiškia susirūpinimą dėl gana vėlyvo metinės FIA ataskaitos paskelbimo, nes n metų ataskaita skelbiama tik n+1 metų rugsėjo mėn.; supranta, kad pagrindinė priežastis yra ta, kad valstybės narės savo informaciją pateikia gana vėlai; ragina Komisiją aktyviau reikalauti, kad valstybės narės pateiktų savo duomenis anksčiau, kad jos metinę ataskaitą būtų galima užbaigti anksčiau, nes tai leistų Parlamento rezoliuciją dėl ataskaitos priimti anksčiau, geriausia – per n+1 metus;
12. mano, kad, visų pirma, atsižvelgiant į tai, kad įsigaliojo naujas OLAF reglamentas, EGADP reglamentas ir Sąlygų reglamentas, taip pat į tai, kad operatyvinę veiklą pradėjo Europos prokuratūra, kuria baigiama komplektuoti ES kovos su sukčiavimu struktūra, būtina užtikrinti, kad metinė FIA ataskaita būtų labiau holistinė ir taip būtų galima išsamiai apžvelgti visų susijusių subjektų sinergiją, nustatyti geriausią patirtį ir pašalinti trūkumus; todėl pakartoja savo raginimą Komisijai apsvarstyti naujus būdus, kaip pasiekti šį tikslą;

Aptikti sukčiavimu laikomi ir sukčiavimu nelaikomi pažeidimai

13. pažymi, kad sukčiavimo ir pažeidimų, apie kuriuos pranešė kompetentingos ES ir nacionalinės institucijos, skaičius (iš viso 11 218) 2021 m. nelabai pakito, palyginti su 2020 m. (iš viso buvo pranešta apie 11 755 atvejus); atkreipia dėmesį į tai, kad dėl keleto stambių atvejų kai kuriose valstybėse narėse su šiais pažeidimais susijusi suma labai padidėjo – išaugo daugiau nei dvigubai (+121 %), t. y. nuo 1,46 mlrd. EUR 2020 m. iki 3,24 mlrd. EUR 2021 m.; reiškia didelį susirūpinimą dėl padidėjusio sukčiavimo ir pažeidimų masto;
14. pripažįsta, kad pagal aptiktų sukčiavimu laikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta, skaičių galima nustatyti tokių pažeidimų aptikimo lygį bei valstybių narių ir Sąjungos įstaigų gebėjimą užkirsti kelią galimam sukčiavimui, tačiau tai nėra tiesioginis sukčiavimo, dėl kurio daromas poveikis Sąjungos biudžetui ar konkrečiai valstybei narei, lygio rodiklis; supranta, kad aptikto pažeidimo, apie kurį buvo pranešta, atveju galima daryti išvadą, kad, siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, buvo imtasi taisomųjų priemonių ir kad atitinkamais atvejais buvo pradėtas baudžiamasis procesas;
15. susirūpinęs pažymi, kad didžioji dalis pažeidimų, apie kuriuos pranešama (sukčiavimu laikomi ir sukčiavimu nelaikomi pažeidimai), nustatomi atliekant *ex post* kontrolę ir kad dėl to praeina daug laiko nuo tada, kai nustatoma, jog buvo padaryti pažeidimai, iki tada, kai apie juos pranešama Komisijai, ir šis laiko tarpsnis vidutiniškai trunka nuo dvejų su puse iki trejų metų; taip pat yra susirūpinęs dėl to, kad kai kurios valstybės narės nepraneša apie jokių pažeidimus, o tai gali reikšti, kad pastangos juos nustatyti gali būti nepakankamos;

16. žino, kad didelė dalis ES išlaidų patiriama daugiamečiais ciklais ir lėšų panaudojimas palaipsniui didėja artėjant programų pabaigai, todėl daugiausia pranešimų apie pažeidimus paprastai gaunama n+2 arba n+3 metais po paskutinių ciklo metų; todėl pažymi, kad lyginant skirtingais metais gautus pranešimus apie pažeidimus negalima atlikti patikimos tikralaikės padėties analizės, o remiantis daugiamečiu perspektyva iškraipymus būtų galima sumažinti; palankiai vertina metodiką, priimtą siekiant sumažinti šį poveikį, ja vadovaujantis ataskaitinių metų rezultatai lyginami su penkerių metų TNI vidurkiu ir su atitinkamo programavimo laikotarpio išlaidų vidurkiu, išskyrus metines tiesioginės pagalbos ūkininkams ir rinkos rėmimo išlaidas; visgi pabrėžia, kad dėl skirtingų reglamentavimo sistemų, kuriomis reglamentuojami skirtingi programavimo laikotarpiai, palyginimas gali būti neveiksmingas, o atlikta analizė – niekinė;
17. ragina Komisiją vis daugiau dėmesio skirti rimtesnėms problemoms, pvz., tyčiniam manipuliavimui konkurso kriterijais, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tam tikrų konkurso dalyvių paraiškoms, korupcijai, susijusiai su konkurso dalyvių atranka, ir apskritai interesų konfliktams, o ne nedidelėms formalioms klaidoms;

Pagrindinės grėsmės

18. yra susirūpinęs dėl didėjančios grėsmės ES biudžetui, kurią kelia organizuotas nusikalstamumas, įskaitant mafijos tipo organizacijas ir oligarchines struktūras; supranta, kad organizuotos nusikalstamos grupės bando įsiskverbti į teisėtą ekonomiką ir daro administracinius pažeidimus kriminaliniais metodais, kurie yra žalingesni, sunkiau yra juos iširti ir imtis taisomųjų priemonių; atkreipia dėmesį į tai, kad jų vis dažniau taikomas *modi operandi* – pasitelkti aukštos kvalifikacijos tarpininkus, kurie gali vykdyti itin kompleksinį ir sunkiai aptinkamą sukčiavimą ES lėšomis, kai dėl sudėtingos finansų struktūros, kartais padedant mokesčių rojams, dingsta pinigai, todėl lėšas itin sunku atsekti ir susigrąžinti;
19. pakartoja savo susirūpinimą dėl to, kad pastaraisiais metais oligarchinių grupių paplitimas pasiekė precedento neturintį mastą ir kad oligarchinės sistemos dažnai yra susijusios su plačiai paplitusia korupcija, griežta žiniasklaidos kontrole ir gebėjimu daryti įtaką teisminėms institucijoms ir prokuratūroms taip, kad būtų nuslėpta galima nusikalstama veika ir išvengta baudžiamojo persekiojimo;
20. primena, kad sukčiavimas, dėl kurio daromas poveikis Europos fondų lėšoms, vis dažniau yra tarpvalstybinio pobūdžio, kad nusikalstamos organizacijos naudojami teisinių sistemų heterogeniškumu vykdydamos nesąžiningą veiką, kenkiančią valstybių narių finansiniams interesams, ir kad ES, laikydamosi SESV nustatytų ribų, privalo įsikišti į kovos su korupcija politiką ir privalo kovoti su korupcija taikydama kovos su korupcija ir jos prevencijos priemones; todėl ragina Komisiją padaryti viską, kas įmanoma, siekiant suderinti valstybių narių baudžiamosios teisės aktus;
21. primena, kad dėl to, jog daugelyje valstybių narių nėra veiksmingų teisės aktų ir nesiimama veiksmų siekiant kovoti su organizuotu nusikalstamumu, atsiranda palankios sąlygos vis vykdyti dažniau tarpvalstybinio pobūdžio veiklą įvairiose srityse kenkiant Sąjungos finansiniams interesams; todėl pakartoja savo ankstesnius raginimus persvarstyti 2008 m. spalio 24 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2008/841/TVR dėl kovos

su organizuoju nusikalstamumu¹⁴ ir savo pozicija dël bŭtinybės nustatyti nauja bendra organizuoto nusikalstamumo apibrėžti, kuri atitiktų naujausius pokyčius ir kurioje bŭtų atsižvelgiama į tai, kad nusikalstamos grupuotės naudoja smurtą, korupciją ar bauginimą siekdamos įgyti ekonominės veiklos ar viešųjų pirkimų kontrolę arba daryti poveikį demokratiniam procesui; ragina Komisija skatinti dalytis ES šalių, naudojančių pažangias kovos su organizuoju nusikalstamumu reglamentavimo sistemas, gerosios patirties pavyzdžiais;

22. pabrėžia, kad nacionalinių teisėsaugos institucijų, taip pat tokių institucijų ir atitinkamų ES agentŭrų bei įstaigų laiku vykdomas bendradarbiavimas yra esminis veiksmingo atsako į tarpvalstybinius nusikaltimus elementas norint apsaugoti ES finansinius interesus; pritaria tam, kad vykdant šį bendradarbiavimą ir užtikrinant atsaką bŭtų dedamos pastangos plėtoti bendrą kovos su nusikalstamumu, susijusiu su mafija, politiką ir sekti atsargiausių ir labiausiai šioje srityje patyrusių šalių pavyzdžiu;
23. pabrėžia, kad korupcija, visų pirma aukšto lygio korupcija, yra ypač sunkus nusikaltimas, kuris gali bŭti tarpvalstybinio pobūdžio ir dël kurio daromas neigiamas poveikis Sąjungos finansiniams interesams ir visai ES ekonomikai, kyla didelė grėsmė demokratijai, pagrindinėms teisėms ir teisinės valstybės principams visoje Europoje ir kenkiama piliečių pasitikėjimui ES ir valstybių narių demokratinėmis institucijomis;
24. ragina Komisija parengti metinę ataskaitą dël korupcijos panašiu būdu, kaip rengiama ataskaita dël sukčiavimo, siekiant pateikti išsamią metodų, procedŭrų ir priemonių, kurias valstybės narės naudoja kovodamos su korupcija, analizę ir padėti įvertinti sritis, kuriose kyla didžiausia rizika, taip sudarant sąlygas vykdyti tikslingesnius veiksmus tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis;
25. pabrėžia, kad, siekdama veiksmingai kovoti su korupcija ir apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, Komisija turėtų laikytis nuoseklaus požiŭrio į skaidrumą, nesuderinamumo atvejus, neteisėtą lobistinę veiklą, „sukamųjų durų“ situacijas ir interesų konfliktus ir kartu stiprinti vidaus kontrolės mechanizmus;
26. primena, kad silpnėjant institucijų, atsakingų už finansų stebėseną ir kontrolę tam tikroje valstybėse narėse, nepriklausomumui daroma didelė žala Sąjungos finansiniams interesams ir kyla grėsmė teisinei valstybei;
27. mano, kad sustiprinus ir nuosekliai vykdant žurnalistų ir pranešėjų apie pažeidimus apsaugą visoje Sąjungoje padedama nustatyti korupcijos atvejus ir neleisti išplisti nebaudžiamumo, tylėjimo ir konspiracijos subkultūrai ir kad šioje srityje reiktų imtis daugiau veiksmų; atkreipia dėmesį į svarbų žiniasklaidos ir tiriančiųjų žurnalistų vaidmenį kovojant su korupcija;
28. laikosi nuomonės, kad įmonės ir organizacijos, kurių nuosavybės struktŭroje yra lengvatinio apmokestinimo bendrovių ir organizacijų, neturėtų naudotis ES lėšomis;

Pajamos

¹⁴ OL L 300, 2008 11 11, p. 42.

29. pažymi, kad 2021 m. su TNI susijusių pažeidimų skaičius, palyginti su penkerių metų vidurkiu išliko nepakitęs, bet su sukčiavimu laikomais pažeidimais susijusios sumos padidėjo 32 %, su sukčiavimu nelaikomais pažeidimais – 13 %;
30. pažymi, kad kovos su sukčiavimu tarnybų atliekami patikrinimai ir tikrinimai po prekių išleidimo buvo sėkmingiausios atitinkamai sukčiavimu laikomų ir sukčiavimu nelaikomų pažeidimų aptikimo priemonės, ir kad dažniausiai naudojami *modi operandi* buvo susiję su per mažos vertės nustatymu, neteisingai nurodoma kilme, klaidingais prekių aprašymais ir kontrabanda;
31. pažymi, kad daugiausia pažeidimų atvejų ir toliau buvo susiję su prekėmis, kurių kilmės šalis – Kinija; pabrėžia, kad keletas tirtų atvejų, susijusių su iš Kinijos siunčiamais produktais, yra problemų, kylančių ryšium su Kinijos iniciatyva „Viena juosta, vienas kelias“, pavyzdys; yra susirūpinęs dėl pasikartojančių prekybos apsaugos priemonių perėmimo ir vengimo atvejų ir dėl to, kad juos sunku aptikti; ragina Komisiją imtis atsakomųjų priemonių ir intensyviai jas taikyti kovojant su nesąžininga prekyba;
32. ragina ES ir valstybes nares suvienyti jėgas kovojant su dingusio prekiautojo sukčiavimu PVM Bendrijos viduje, dėl kurio, Europolo duomenimis, kasmet prarandama 50 mlrd. EUR arba iki 27 proc. metinio ES biudžeto; mano, kad ši priemonė gerokai padidintų ES politikai skirtus išteklius ir sumažintų metinius valstybių narių įnašus į ES biudžetą;
33. pabrėžia, kad PVM atotrūkį lemia keli veiksniai, kurie kiekvienoje valstybėje narėje gali būti skirtingi, kaip antai nepakankami ištekliai, ribotas mokesčių institucijų skaitmeninis efektyvumas arba teisėkūros spragos, dėl kurių daromas poveikis kontrolės priemonių, taikomų kovojant su mokesčių slėpimu ir vengimu, veiksmingumui; pakartoja savo raginimą valstybėms narėms stiprinti administracinį bendradarbiavimą, grindžiamą „Eurofisc“ narių bendradarbiavimo modeliu ir daugiašale perspėjimo sistema, skirta kovai su sukčiavimu PVM, kad būtų galima greitai aptikti karuselinio sukčiavimo atvejus;
34. pabrėžia, kad Europos prokuratūrai suteikti įgaliojimai tirti sunkius nusikaltimus, nukreiptus prieš bendrą PVM sistemą, kai jie susiję su dviem ar daugiau valstybių narių teritorija ir dėl kurių bendrai patirti nuostoliai siekia ne mažiau kaip 10 mln. EUR, ir kad ji, veikdama kaip viena tarpvalstybinė prokuratūra, užtikrina precedento neturintį veiksmingumą kovojant su sukčiavimu PVM; pažymi, kad 2021 m. Europos prokuratūra ištyrė 91 tokį atvejį ir apskaičiuota, kad dėl jų buvo patirta 2,5 mlrd. EUR nuostolių; palankiai vertina 2022 m. rugsėjo 16 d. paskelbtą antrąją Komisijos ataskaitą dėl FIA direktyvos įgyvendinimo (COM(2022)0466), kurioje taip pat daug dėmesio skiriama 10 mln. EUR PVM ribos tinkamumui;

Išlaidos

35. pažymi, kad, remiantis 2021 m. FIA ataskaita, išlaidų kontrolės ir audito lygis išliko aukštas, nepaisant lankstumo priemonių, nustatytų atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos krizę, ir kad priemonės, kurių buvo imtasi siekiant sumažinti riziką, kylančią dėl su pandemija susijusių audito ir kontrolės suvaržymų, buvo patikimos ir veiksmingos;

36. prašo Komisijos paskelbti audito ataskaitas ir išvadas iki įgyvendinimo laikotarpio, kuris gali užtrukti kelerius metus, pabaigos; mano, kad visuomenė turi teisę žinoti, kokių veiksmų valstybės narės turi imtis, kad apsaugotų ES biudžetą;
37. pažymi, kad remiantis 2021 m. FIA atskaitos analize patvirtinta, jog žemės ūkio srityje sukčiavimo atvejų, apie kuriuos pranešta, skaičius, palyginti su išmokamoms tiesioginėms išmokoms, buvo labai mažas, o didžiausias jis buvo vaisių ir daržovių sektoriaus rinkos priemonių, susijusių su žemės ūkio produktų pardavimo skatinimu, srityje; vis dėlto pažymi, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu palaipsniui padaugėjo sukčiavimu laikomų pažeidimų kaimo plėtros srityje;
38. pabrėžia, kad reikia griežtai taikyti naują socialinių sąlygų mechanizmą, nustatytą vykdant naujausią bendros žemės ūkio politikos reformą, pagal kurią subsidijos susietos su darbo ir užimtumo standartais; primena, kad šis naujas mechanizmas yra labai svarbus siekiant apsaugoti ES finansinius interesus, ir prašo, kad tiek valstybės narės, tiek Komisija šioje srityje imtųsi atitinkamų priemonių;
39. pažymi, kad sanglaudos politikai įgyvendinti skirtų Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) atveju sukčiavimu laikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, skaičius išliko toks pat, kaip ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, o sukčiavimu nelaikomų pažeidimų skaičius sumažėjo; susirūpinęs pažymi, kad 2021 m. finansinės sumos, susijusios su sukčiavimu laikomais pažeidimais sanglaudos politikos srityje, palyginti su penkerių metų vidurkiu 2017–2021 m., padidėjo 186 proc.;
40. susirūpinęs pažymi, kad ESI fondų atveju dauguma sukčiavimu laikomų etikos ir sąžiningumo pažeidimų buvo susiję su interesų konfliktais, ir pabrėžia, kad svarbu, jog Komisija ragintų visas valstybes nars užtikrinti, kad būtų taikomos griežtos taisyklės, skirtos kovai su interesų konfliktais;
41. ragina Komisiją skubiai užtikrinti, kad būtų įgyvendintas Reglamento 2018/1046¹⁵ 61 straipsnis dėl interesų konfliktų, pagal kurį kuriuo visiems su biudžeto vykdymu susijusiems asmenims ar nacionalinėms valdžios institucijoms draudžiama imtis bet kokių veiksmų, dėl kurių gali kilti jų interesų ir Sąjungos interesų konfliktas; mano, kad būtina, jog Komisija įvertintų praktinį 61 straipsnio nuostatų poveikį ir apsvarstytų galimus tolesnius veiksmus;
42. pažymi, kad ESI fondų atvejais dažniausiai nurodomi viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai buvo sukčiavimu nelaikomi pažeidimai, tačiau ištyrus tuos atvejus nustatyta, kad tik 4 % iš jų atvejais buvo sukčiaujama; mano, kad pasiekus didesnę viešųjų pirkimų skaidrumą būtų galima užtikrinti patikimesnę išteklių valdymą; laikosi nuomonės, kad sumažinus pavienių pasiūlymų skaičių jiems skiriant daug dėmesio per *ex post* kontrolę, skatinant diegti elektronines viešųjų pirkimų sistemas ir organizuojant labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių mokymus viešųjų pirkimų klausimais būtų galima paskatinti

¹⁵ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

aktyvumą ir palengvinti viešo tikrinimo ir kontrolės procesus, padidinti konkurenciją viešųjų pirkimų srityje, sudaryti sąlygas efektyviau naudoti ES lėšas vykdant viešuosius pirkimus ir kartu sumažinti sukčiavimo ir pažeidimų riziką;

43. pažymi, kad pažeidimų analizėje atkreipiamas dėmesys į riziką, susijusią su žaliaja pertvarka ir su investicijomis į energijos vartojimo efektyvumą, geriamojo vandens tiekimą, atliekų tvarkymą, atsinaujinančiųjų išteklių energiją (ypač saulės energiją), ir rizikos prevenciją; pažymi, kad su skaitmenine pertvarka susijusi rizika sietina su mažosioms ir vidutinėms įmonėms skirtomis paslaugomis ir taikomosiomis programomis, kalbant apie pažeidimų skaičių, taip pat su e. valdžios paslaugomis ir taikomosiomis programomis, kalbant apie atitinkamas finansines sumas;
44. ragina visas valstybes nares išlaikyti aukštą neatidėliotinių išlaidų patikrų ir stebėsenos lygį ir, kai *ex post* kontrolė atliekama skubių procedūrų atveju, įvertinti kiekvieną konkretų ypatingos skubos viešųjų pirkimai atvejį; ragina valstybes nares pagaliau užbaigti perėjimą prie e. viešojo pirkimo procesų;
45. pažymi, kad tiesioginio valdymo atveju aptiktų sukčiavimu laikomų pažeidimų skaičius nuo 2016 m. sumažėjo ir kad, nepaisant nežymaus padidėjimo 2021 m., pastaruosius ketverius metus šis skaičius išliko stabilus, o sukčiavimu nelaikomų pažeidimų skaičius ir toliau mažėjo ir 2021 m. jis buvo mažiausias tiek kalbant apie bylų skaičių, tiek apie atitinkamas sumas; džiaugdamas pažymi, kad atgavimo šioje srityje rodiklis tebėra teigiamas;
46. primena, kad valdant viešąsias lėšas labai svarbus vaidmuo tenka skaidrumui, nes skaidrumas yra ir atgrasymo priemonė, ir padeda didinti piliečių pasitikėjimą; ragina Komisiją ir valstybes nares dėti daugiau pastangų siekiant padidinti lėšų naudojimo skaidrumą, įskaitant informaciją apie galutinius naudos gavėjus;
47. atkreipia dėmesį į tai, kad rizikos analizė vis dar nežymiai prisideda prie sukčiavimo nustatymo; pažymi svarbų ir didėjančią pilietinės visuomenės pateikiamos informacijos, įskaitant žiniasklaidoje paskelbtą informaciją, vaidmenį šioje srityje; pabrėžia, kad svarbu apsaugoti šiuos vertingus informacijos šaltinius, kuriems dažnai grasinama ir kurie net rizikuoja savo gyvybėmis; ragina Komisiją kuo greičiau priimti teisės aktus dėl strateginių ieškinių dėl visuomenės dalyvavimo (SLAPP), kurie dažnai naudojami siekiant užtildyti žmones, pranešančius apie sukčiavimą ir pažeidimus, kaip anksčiau prašė Parlamentas savo 2021 m. lapkričio 11 d. rezoliucijoje „Demokratijos ir žiniasklaidos laisvės bei pliuralizmo stiprinimas ES: netinkamas civilinės ir baudžiamosios teisės veiksnių naudojimas siekiant užtildyti žurnalistus, NVO ir pilietinę visuomenę“¹⁶;
48. mano, kad skatinant, kad padedant pilietinei visuomenei būtų vykdoma viešųjų pirkimų sutarčių sudarymo stebėseną, sąžiningumo paktais galima padidinti skaidrumą, atskaitomybę ir gerą valdymą; ragina Komisiją skatinti naudoti šią priemonę ir taip pat skatinti ją naudoti 2021–2027 m. programose, kurios šiuo metu rengiamos ir vertinamos, ir teikti paramą ir gaires valstybėms narėms, kad jos galėtų palaipsniui įtraukti jas į šias programas;

¹⁶ OL C 205, 2022 5 20, p. 2.

49. pažymi, kad nepaisant atvejų, apie kuriuos pranešama, skaičiaus, įtariamo sukčiavimo bylų, kuriose nebuvo priimtas apkaltinamasis nuosprendis, dalis išlieka didelė, o bylų, kuriose nustatomas sukčiavimas, dalis yra nedidelė, ir tai rodo, kad reikia skirti daugiau pastangų tokių atvejų tyrimui ir baudžiamojo persekiojimo už juos vykdymui; pažymi, kad vidutinis kaltinamų, pagrįstų OLAF rekomendacijomis valstybėms narėms, koeficientas 2017–2021 m. laikotarpiu sumažėjo tik iki 35 proc.; prašo OLAF ir Komisijos sistemingai imtis tolesnių veiksmų su valstybėmis narėmis siekiant išsiaiškinti, kodėl dėl pateiktų rekomendacijų nebuvo pradėti teismo procesai;
50. pabrėžia, kad būtina spręsti informacijos apie įmonių arba įmonių grupių savininkus ir jų nuosavybės struktūrą trūkumo problemą, siekiant, kad šiuo metu vykdomas lėšų paskirstymo procesas taptų skaidresnis ir būtų padėta užtikrinti žymiai efektyvesnį pažeidimų nustatymą;
51. prašo, kad valstybės narės rinktų duomenis apie galutinius lėšų gavėjus ir paprašius pateiktų šiuos duomenis;

IT parama

52. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl privalomo vienos integruotos IT sistemos naudojimo duomenų gavybai ir rizikos įverčių nustatymui, pasiūlymą išplėsti ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistemos (EDES) taikymo sritį ir veiksmingumą ir pasiūlymą dėl geresnio skaitmeninimo ir technologijų naudojimo siekiant padidinti kontrolės ir audito veiksmingumą ir kokybę; mano, kad šiomis priemonėmis būtų sustiprintas atsakas į padidėjusią sunkių pažeidimų riziką, atsiradusią po to, kai dėl ypatingų situacijų buvo skubiai skirtas finansavimas;
53. pabrėžia, kad EDES, kaip ES juodasis sąrašas, turi didžiulį potencialą signalizuoti apie žmones ir įmones, kurie pasisavina ES lėšas; palankiai vertina Komisijos pasiūlymą¹⁷ pakeisti ES finansinį reglamentą¹⁸ siekiant sustiprinti EDES naudojimą ne tik tiesioginio valdymo, bet ir netiesioginio bei pasidalijamojo valdymo srityse;
54. pabrėžia, kad reikia kuo greičiau nustatyti privalomą bendros integruotos IT sistemos naudojimą, nelaukiant kitos DFP, kaip nurodyta ir 2022 m. spalio 27 d. Audito Rūmų nuomonėje 06/2022¹⁹;
55. palankiai vertina nuolatinę Komisijos paramą valstybėms narėms pagal struktūrinių reformų rėmimo programą ir techninės paramos priemonę; pritaria projekto CORE, kuriuo siekiama sukurti korupcijos rizikos viešųjų pirkimų srityje pandemijos

¹⁷ 2022 m. gegužės 16 d. Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (COM(2022)0223),

¹⁸ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, OL L 193, 2018 7 30, p. 1.

¹⁹ Nuomonė Nr. 06/2022 (pagal SESV 322 straipsnio 1 dalį) dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, OL C 446, 2022 11 24, p. 26., Visą nuomonę galima rasti adresu https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/OP22_06/OP_Recast_LT.pdf.

laikotarpiu vertinimo tvarką ir pagerinti ankstyvąją korupcijos rizikos nustatymą, finansavimui;

56. palankiai vertina Sukčiavimo prevencijos koordinavimo patariamąjį komitetą priimtą sprendimą sudaryti ekspertų grupę, veikiančią IT priemonių naudojimo siekiant apsaugoti EGADP išteklius srityje;
57. ragina Komisiją išnagrinėti galimybę naudoti dirbtinį intelektą siekiant apsaugoti ES finansinius interesus;

ES kovos su sukčiavimu struktūros vidaus komponentai (OLAF, Europos prokuratūra, Europolas, Eurojustas, Komisija, Europos Audito Rūmai ir EIB)

58. pabrėžia, kad ES kovos su sukčiavimu struktūra yra sudėtinė institucinė, kelių lygmenų bendradarbiavimo tinklu grindžiama struktūra, skirta aptikti sukčiavimo atvejus ir kitus nusizengimus, kenkiančius ES finansiniams interesams, ir su jais kovoti: pirmasis lygmuo grindžiamas horizontaliuoju ES institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų bendradarbiavimu, o kiti lygmenys grindžiami vertikaliais ES ir nacionalinių valdžios institucijų, taip pat ES institucijų ir tarptautinių organizacijų santykiais;
59. atkreipia dėmesį į pridėtinę vertę, kurią ES įstaigos užtikrina Sąjungos finansinių interesų apsaugos ir kovos su sukčiavimu srityje, įveikdamos nacionalinių sistemų apribojimus, visų pirma kalbant apie tarpvalstybinį nusikalstamumą, kaip matyti iš Europos prokuratūros ir OLAF pasiektų veiklos rezultatų;
60. palankiai vertina tai, kad 2021 m. birželio 1 d. pradėjo veikti Europos prokuratūra, kuri buvo paskutinis trūkstamas ES kovos su sukčiavimu struktūros elementas; pažymi, kad pirmąjį savo veiklos pusmetį Europos prokuratūra gavo 2 832 pranešimus ir pradėjo 576 tyrimus; kalbant apie pajamas, gautas vykdant nusikalstamą veiką, pažymi, kad 12 dalyvaujančių valstybių buvo atliktas 81 išieškojimo veiksmas ir kad Europos prokuratūra iš viso paprašė areštuoti 154,3 mln. EUR, iš kurių buvo leista areštuoti 147 mln. EUR;
61. giria Europos prokuratūrą už tai, kad ji sukūrė naują piliečių pasitikėjimo atmosferą, ir ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti savo bendradarbiavimą, kad būtų sudarytos sąlygos visapusiškai įgyvendinti Europos prokuratūros įgaliojimus; atsižvelgdamas į tai primena, kad, viena vertus, reikia didinti valstybių narių aptikimo rodiklius ir kad OLAF bendradarbiavimas turi atlikti pagrindinį vaidmenį ES kovos su sukčiavimu struktūrose; taip pat primena įvairius esminius Europos prokuratūros reglamente nustatytus trūkumus, kuriuos reikia kuo greičiau pašalinti; ragina Komisiją skubiai imtis veiksmų dėl Europos prokuratūros pateiktų prašymų dėl jos biudžeto vykdymo, kad Europos prokuratūra galėtų tapti visiškai veiksminga ir nepriklausoma prokuratūra;
62. atkreipia dėmesį į Europos vyriausiosios prokurorės pateiktas pastabas ir svarstymus dėl būtinybės iš dalies pakeisti Europos prokuratūros reglamentą; ragina Komisiją pradėti diskusiją su Europos prokuratūra siekiant nustatyti, kokių patobulinimų reikia siekiant padidinti jos veiklos efektyvumą; primena, kad Europos prokuratūra yra nepriklausoma Sąjungos įstaiga ir neturėtų būti prilyginama agentūrai, nes tai turėtų poveikį jos nepriklausomumui ir veiksmingumui; pažymi, kad esama kelių kitų Europos

prokuratūros reglamento nuostatų, kurios daro poveikį Europos prokuratūros veiklai, taigi ir ES finansinių interesų apsaugai, ir prašo Komisijos pasiūlyti sprendimus, kaip pagerinti padėtį, ir pranešti Parlamentui pagal Europos prokuratūros reglamento 119 straipsnio 1 dalį;63. prašo Komisijos skubiai persvarstyti Europos prokuratūros reglamentą siekiant išplėsti Europos prokuratūros kompetencijos sritį, kad ji apimtų nusikaltimus aplinkai, kurių pastaruoju metu daugėja; prašo Komisijos atitinkamai padidinti Europos prokuratūros darbuotojų skaičių, kad Europos prokuratūra galėtų vykdyti savo užduotis;

64. labai apgailestauja dėl to, kad penkios valstybės narės, t. y. Lenkija, Vengrija, Švedija, Danija ir Airija, vis dar atsisako dalyvauti Europos prokuratūros veikloje;
65. apgailestauja dėl to, kad valstybių narių dalyvavimas Europos prokuratūros veikloje nėra privalomas; dar kartą ragina visas dar neprisijungusias prie Europos prokuratūros veiklos valstybes nares kuo greičiau tai padaryti; ragina Komisiją skatinti dalyvavimą Europos prokuratūros veikloje taikant teigiamas priemones;
66. pabrėžia, kad OLAF ir Europos prokuratūros teisiniuose pagrinduose aiškiai numatyta, kad abi tarnybos turi glaudžiai bendradarbiauti atsižvelgdamos į kiekvienai suteiktus įgaliojimus, teises ir kompetenciją; šiuo atžvilgiu pažymi, kad 2021 m. OLAF pradėjo 26 papildomus tyrimus ir atliko aštuonias paramos operacijas; pažymi, kad OLAF perdavė Europos prokuratūrai 167 bylas, daugiausia susijusias su pasidalijamuoju valdymu (63) ir tiesioginėmis išlaidomis (34), taip pat vienodą skaičių (po 25 bylas) su vidaus ir tarptautiniais tyrimais susijusių bylų; vertina tai, kad dėl šio perdavimo Europos prokuratūra pradėjo 85 baudžiamuosius tyrimus, o tos bylos buvo susijusios su bendrais ES biudžeto nuostoliais, siekusiais 2,2 mlrd. EUR; ragina OLAF ir Europos prokuratūrą toliau stiprinti savo bendradarbiavimą;
67. pažymi, kad OLAF aktyviai bendradarbiauja su Europos Audito Rūmais, Eurojustu ir Europolu; palankiai vertina bendras OLAF ir Europolo pastangas įvertinti su EGADP susijusias grėsmes ir silpniausias vietas ir jų bendradarbiavimą su kitomis Komisijos tarnybomis, kurioms pavesta prižiūrėti EGADP (Ekonomikos ir finansų reikalų generaliniu direktoratu ir Komisijos generaliniu sekretoriatu); palankiai vertina tai, kad parengta bendra OLAF ir Europolo ataskaita „Grėsmių priemonei „NextGenerationEU“ (NGEU) vertinimas“;
68. teigiamai vertina Europolo ir Europos prokuratūros susitarimą dėl darbo tvarkos, kuris įsigaliojo 2021 m. sausio 19 d.; pažymi, kad 2021 m. rugsėjo 3 d. taip pat buvo pasirašyti darbo tvarkos susitarimai dėl Europos prokuratūros ir Europos Audito Rūmų bendradarbiavimo sistemos;
69. žino, kad Europos prokuratūra ir Europos investicijų banko (EIB) grupė taip pat pasirašė susitarimus dėl darbo tvarkos, siekdamas užtikrinti, kad EIB galėtų sklandžiai perduoti informaciją, patenkančią į Europos prokuratūros kompetencijos sritį, prieš imantis veiksmų EIB generalinei inspekcijai;
70. ragina glaudžiau bendradarbiauti su Eurojustu; palankiai vertina dalijimąsi patirtimi ir keitimąsi žiniomis tarp seminarų ir kitų pristatymų dalyvių, tačiau mano, kad Eurojusto indėlis turėtų būti vertinamas ir apibrėžiamas atsižvelgiant į kovos su sukčiavimu

struktūrą, remiantis jo papildomumu Europos prokuratūros veiklos atžvilgiu ir patvirtinant jo bendradarbiavimo su OLAF sinergiją;

71. palankiai vertina tai, kad pradėta operacija „Sentinel“ ir sukurtas priemonės „NextGenerationEU“ teisėsaugos forumas – bendra iniciatyva, kuriai kartu vadovauja Europolas ir Italija ir kurioje dalyvauja Europolas, Europos prokuratūra, OLAF, Eurojustas, ES teisėsaugos mokymo agentūra ir valstybės narės, šis forumas suteikia galimybę dalytis žvalgybos informacija ir koordinuoti operacijas, siekiant kovoti su organizuotų nusikalstamų grupių bandymais įsiskverbti į teisėtą ekonomiką, ir apsaugoti priemonės NGEU paskatų paketą, ypatingą dėmesį skiriant korupcijos, mokesčių slėpimo, turto pasisavinimo ir pinigų plovimo atvejams; mano, kad, siekiant veiksmingai kovoti su organizuoto nusikalstamumo keliama grėsme, labai svarbu keistis geriausia patirtimi ir kurti bendras ir suderintas strategijas;
72. primena, kad OLAF buvo įsteigta ne tik vidaus tyrimams, bet ir siekiant padėti valstybėms narėms atlikti išorės tyrimus; primena, kad pagal subsidiarumo principą OLAF negali pradėti tyrimų tais atvejais, kai valstybės narės turi geresnes galimybes veikti, bet tai neužkerta kelio OLAF atlikti pasikartojančių atvejų, tendencijų ir modelių analizę, arba orientotis į sustiprintą bendradarbiavimą ir sėkmingus veiksmus, nes tai užtikrina jos galimybę nustatyti minėtus reiškinius;
73. kalbant apie su muitinės reikalais susijusius klausimus, atkreipia dėmesį itin glaudų OLAF, Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos, Interpolo ir Pasaulio muitinių organizacijos (PMO) veiklos koordinavimą; apgailestauja dėl valstybių narių įspėjimo sistemų trūkumų;
74. žino, kad 2021 m. birželio 18 d. Komisija ir Europos prokuratūra pasirašė administracinius susitarimus dėl tarpusavio keitimosi informacija ir konsultacijų išipareigojimų, nustatytų Europos prokuratūros reglamento 103 straipsnio 2 dalyje, įgyvendinimo, dėl kurių Europos prokuratūra gali veiksmingiau tirti nusikaltimus, darančius poveikį ES biudžetui, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos, o Komisijos padaliniai po Europos prokuratūros tyrimų gali užtikrinti atitinkamus tolesnius administracinius, finansinius ir drausminius veiksmus, įskaitant atsargumo priemones, skirtas ES biudžetui apsaugoti;
75. apgailestauja dėl to, kad 2021 m. Europos prokuratūra buvo priversta grąžinti į ES biudžetą 9,5 mln. EUR iš bendro savo 44,9 mln. EUR biudžeto (apie 20 %) po to, kai paprašė ir gavo iš biudžeto valdymo institucijos papildomų lėšų, reikalingų pasamdyti statutinius darbuotojus, nes Komisija nesuteikė leidimo juos įdarbinti;
76. mano, kad OLAF taip pat turėtų imtis tolesnių veiksmų dėl savo finansinių rekomendacijų, kad jas būtų galima palyginti su Komisijos procedūrų pabaigoje susigrąžintomis sumomis, ir taip prisidėti prie bendros lėšų atgavimo stebėsenos;
77. pakartoja savo susirūpinimą dėl nuolatinio OLAF, Europos prokuratūros, Europolo ir Eurojusto darbuotojų trūkumo ir nepakankamų finansinių bei žmogiškųjų išteklių, nes, siekiant, kad šios institucijos galėtų organizuoti ir vykdyti veiklą pagal savo galimybes, jų biudžetas turi būti pakankamas ir prognozuojamas; pabrėžia, kad jų darbo krūvis dabar dar labiau padidėjo priėmus NGEU ir skyrus specialių lėšų Ukrainai remti; pakartoja savo raginimą užtikrinti, kad šioms ES įstaigoms ir agentūroms būtų skiriama

pakankamai išteklių, ir ryšium su tuo primena Komisijai ir Tarybai, kad kiekvienas tyrimų ir kovos su sukčiavimu veiksams išleistas euras grąžinamas į ES biudžetą;

78. prašo Komisijos padidinti Europos prokuratūros ir OLAF finansinius ir personalo išteklius, kad jos galėtų spręsti problemas, kilsiančias dėl išskirtinai didelio Ekonomikos gaivinimo fondo išlaidų; prašo Europos prokuratūros ir OLAF vengti bet kokio veiklos dubliavimosi ir proceso vėlavimo; laikosi nuomonės, kad OLAF ir Europos prokuratūra turėtų papildyti viena kitos darbą ir savo tyrimus sutelkti į tas sritis, kuriose kita institucija neturi kompetencijos;
79. ragina Komisiją sukurti mechanizmą, pagal kurį mažosios ir vidutinės įmonės galėtų tiesiogiai pateikti skundą Komisijai, kai jos susiduria su aukšto lygio korupcija, sunkiu nacionalinių valdžios institucijų nusižengimu, neteisėtu ar šališku elgesiu konkursuose arba skirstant subsidijas, nusikalstamų struktūrų, organizuoto nusikalstamumo ar oligarchinių struktūrų daromu spaudimu ar bauginimu arba bet koku kitu sunkiu jų teisių pažeidimu;
80. pripažįsta OLAF tyrimų konfidencialumo principą; vis dėlto laikosi nuomonės, kad esama viršesniojo viešojo intereso ir kad ES piliečiai taip pat turi teisę susipažinti su ataskaitomis ir rekomendacijomis, susijusiomis su užbaigtais OLAF tyrimais ir nacionalinėmis tolesnių veiksmų procedūromis, kaip pripažino ESTT byloje T-517/19; todėl prašo OLAF sukurti mechanizmą, pagal kurį būtų skelbiamos ataskaitos ir rekomendacijos, dėl kurių nebėra jokių teisėtų priešasčių išlaikyti konfidencialumo principą;
81. pakartoja savo prašymą, kad OLAF įdiegtų mechanizmą, pagal kurį paprašius būtų suteikta galimybė susipažinti su jos tyrimų ataskaitomis ir rekomendacijomis, kurios dažnai yra labai svarbios viešajam interesui, siekiant padidinti skaidrumą ir kartu užtikrinti jos tyrimų konfidencialumą;
82. palankiai vertina Komisijos inicijuotą tikslinę veiksmų plano, pridedamo prie Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos, peržiūrą ir ragina Komisiją atsižvelgti į šiame dokumente ir ankstesnėse Parlamento rezoliucijose dėl FIA pateiktus pasiūlymus;

ES kovos su sukčiavimu struktūros išorės komponentai (valstybės narės, kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybos, nacionalinės kovos su sukčiavimu strategijos, ES kovos su sukčiavimu programa, teisinės valstybės principai)

83. pabrėžia svarbų valstybių narių vaidmenį saugant Sąjungos finansinius interesus; žino, kad pagal naują įgyvendinimo modelį, patvirtintą kartu su EGADP, valstybėms narėms tenka didesnė atsakomybė už sukčiavimo, korupcijos, interesų konfliktų ir dvigubo finansavimo prevenciją ir kovą su jais; vis dėlto mano, kad Europos masto apsaugos lygis taip pat yra labai svarbus siekiant apsaugoti ES finansinius interesus ir kad veiksmingas ES ir nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimas yra labai svarbus užtikrinant tinkamą veiksmų įgyvendinimą;
84. ragina Europos prokuratūros veikloje dalyvaujančias valstybes nares teikti prokuratūrai reikiamą paramą (pagalbiniai darbuotojai ir tinkamos Europos deleguotųjų prokurorų darbo sąlygos, prieiga prie duomenų bazių, policijos pareigūnai, spartus mokesčių ir

- muitinių institucijų bendradarbiavimas ir t. t.), kad ji galėtų optimizuoti savo veiklos, vykdomos apsaugant ES ir valstybių narių biudžetus, veiksmingumą;
85. ragina valstybes nares laikytis iniciatyvaus požiūrio į Sąjungos finansinių interesų apsaugą naudojant iš visų turimų šaltinių gautus duomenis, analizuojant duomenis ir keičiantis informacija, be kita ko, su teisėsaugos institucijomis ir Komisija, kad būtų galima laiku nustatyti ir reaguoti į kylančią riziką ir sukčiavimo tendencijas;
 86. palankiai vertina 2021 m. FIA ataskaitoje pateiktą analizę ir ragina nacionalines valdžios institucijas atsižvelgti į ją vykdant kontrolės veiklą;
 87. pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl pernelyg didelės biurokratinės naštos nacionalinėms valdžios institucijoms; ragina Komisiją visada stengtis sumažinti audito ir kontrolės tikslais reikalingų rodiklių skaičių nustatant, kurie rodikliai ir duomenys yra tikrai svarbūs, būtini ir proporcingi;
 88. prašo Komisijos atliekant ES finansinio reglamento peržiūrą sugriežtinti nuostatas dėl interesų konflikto ir įtraukti valstybės pareigūnų atliekamą biudžeto rengimą;
 89. ragina Airiją ir Lenkiją nedelsiant pradėti bendradarbiauti su Europos prokuratūra remiantis esamomis savitarpio teisinės pagalbos sutartimis ir teisės aktais ir pabrėžia, kad dabartinis jų nepakankamas bendradarbiavimas prieštarauja lojalaus bendradarbiavimo pareigoms (ES sutarties 13 straipsnis) ir konkrečiam tikslui bei susijusiems valstybių narių įsipareigojimams veiksmingai apsaugoti Sąjungos finansinius interesus (SESV 325 straipsnis);
 90. mano, kad nevienodi ir fragmentiški teisės aktai, kontrolės mechanizmai, duomenų skaitmeninimas ir ataskaitų teikimo sistemos valstybėse narėse yra kliūtis veiksmingai Sąjungos finansinių interesų apsaugai ir trukdo palyginti sukčiavimo mastą, pobūdį ir priežastis ES ir neleidžia jų įvertinti ir nustatyti; pabrėžia, kad, visų pirma, dėl skirtingo FIA direktyvos įgyvendinimo ir kartu dėl Europos prokuratūros reglamento 25 straipsnyje nustatytų taisyklių Europos prokuratūra negali naudotis savo kompetencija kai kuriose valstybėse narėse (pvz., kontrabandos ir situacijų, kai nacionalinis ir ES finansavimas dubliuojasi), todėl atsiranda kovos su sukčiavimu struktūros spragų;
 91. pabrėžia, kad reikia užtikrinti visišką pagal EGADP numatytų pervedimų ir paskolų apskaitos skaidrumą, kad Europos prokuratūra ir (arba) OLAF galėtų kovoti su bet koku galimu ES finansinius interesus veikiančiu sukčiavimu; ragina Komisiją užtikrinti, kad Parlamentas turėtų galimybę visapusiškai susipažinti su visa svarbia informacija;
 92. pažymi, kad FIA direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę yra išankstinė sąlyga siekiant užtikrinti, kad Europos prokuratūra ir jos partneriai galėtų veiksmingai vykdyti tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą už juos; palankiai vertina 2021 m. rugsėjo 6 d. paskelbtą pirmąją Komisijos ataskaitą dėl šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę; apgailestauja, kad nuo tada ir nepaisant to, kad direktyvą perkėlė visos valstybės narės,

Komisija pradėjo pažeidimų nagrinėjimo procedūras dėl netinkamo FIA direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę prieš 17 valstybių narių²⁰;

93. primena, kad buvo pradėta 18 pažeidimų nagrinėjimo procedūrų dėl netinkamo Direktyvos (ES) 2018/843 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos perkėlimo į nacionalinę teisę²¹; atkreipia dėmesį į tai, kad Direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos²² (toliau – Pranešėjų apsaugos direktyva) turėjo būti perkelta į nacionalinę teisę iki 2021 m. gruodžio 17 d. ir kad iki šio termino pabaigos ją perkėlė tik penkios valstybės narės, o dar keturios 2022 m. priėmė specialius teisės aktus; ragina Komisiją imtis visų tolesnių veiksmų, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad valstybės narės veiksmingai laikytųsi reikalavimų;
94. susirūpinęs pažymi, kad Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš 15 valstybių narių dėl to, kad jos neperkėlė Pranešėjų apsaugos direktyvos į nacionalinę teisę;
95. primena, kad veiksminga kova su pinigų plovimu yra būtina siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir užtikrinti visišką lėšų susigrąžinimą;
96. yra susirūpinęs dėl apskritai nepakankamų daugelio valstybių narių veiksmų, nes dėl to negalima sukurti vienodesnių kovos su sukčiavimu sąlygų;
97. žino, kad 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojo Sąjungos kovos su sukčiavimu programa, kuria buvo pakeista programa „Hercule III“²³; pastebi, kad, siekiant sustiprinti koordinavimą ir sinergiją, pagal naują Sąjungos kovos su sukčiavimu programą perskirstomos ir sujungiamos lėšos, kuriomis buvo finansuojama programa „Hercule III“, Kovos su sukčiavimu informacinė sistema ir Pažeidimų valdymo sistema; pažymi, kad įgyvendinant šią programą pagrindinis vaidmuo tenka OLAF;
98. primena, kad visose valstybėse narėse privalo veikti kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybos ir kad jos turėtų palengvinti veiksmingą bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija su OLAF; vis dėlto apgailestauja dėl to, kad ne visos valstybės narės iš tikrųjų paveda savo kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnyboms koordinuoti kovą su sukčiavimu ir korupcija, kenkiančiais ES finansiniams interesams; yra įsitikinęs, kad veiksmingą koordinavimą nacionaliniu ir ES lygmenimis galima užtikrinti priėmus nacionalinę kovos su sukčiavimu strategiją, kurioje paskirstomos užduotys ir aiškiai apibrėžiami procesai ir pareigos;

²⁰ Iki 2021 m. pabaigos buvo užbaigtos 13 iš 14 procedūrų, pradėtų 2019 m. Vėlesnių atitikties tikrinimo procedūrų metu Komisijos tarnybos įvertino šių perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių, apie kurias pranešta, suderinamumą su direktyvos nuostatomis ir joje nustatytais įsipareigojimais. 2021 m. gruodžio mėn. Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą dėl netinkamo perkėlimo prieš kitas aštuonias valstybes nares.

²¹ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/843, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/138/EB ir 2013/36/ES, OL L 156, 2018 6 19, p. 43.

²² 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos, OL L 305, 2019 11 26, p. 17.

²³ 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/785, kuriuo nustatoma Sąjungos kovos su sukčiavimu programa ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 250/2014, OL L 172, 2021 5 17, p. 110.

99. vertina tai, kad Komisijai raginant valstybes nares priimti savo nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas priimtų strategijų skaičius nuolat didėja; pažymi, kad iki 2021 m. pabaigos 17 valstybių narių priėmė arba atnaujino savo nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas (2019 m. tai padarė 10 valstybių narių, o 2020 m. – 14); pažymi, kad iš 10 valstybių narių, kurios dar nepatvirtino savo nacionalinių kovos su sukčiavimu strategijų, keturios pranešė, kad jas rengia arba jau ruošiasi priimti; apgailestauja dėl to, kad, nepaisant padėties pagerėjimo, palyginti su 2020 m., šešios valstybės narės vis dar toli gražu nepriėmė nacionalinių kovos su sukčiavimu strategijų;
100. primygtinai ragina, kad net tose valstybėse narėse, kuriose tokios strategijos jau priimtose, peržiūra būtų atliekama siekiant, kad būtų atsižvelgta į naują kovos su sukčiavimu aplinką, įskaitant naujus iššūkius, taip pat sistemų pokyčius; pabrėžia, kad Europos prokuratūra veikia nuo 2021 m. birželio mėn., o EGADP reglamentas buvo priimtas 2021 m. vasario mėn., ir todėl yra galimybė atsižvelgti į reikšmingą naują riziką, pavyzdžiui, susijusią su COVID-19 pandemija ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimu;
101. pažymi, kad 2021 m. FIA ataskaitoje Komisija rekomendavo valstybėms narėms patvirtinti arba peržiūrėti savo nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas atsižvelgiant riziką, susijusią su EGADP; žino, kad Komisijos tarnybos taip pat turi skatinti, kad valstybės narės priimtų savo nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas, nes taip nustatyta Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos įgyvendinimo veiksmų plano²⁴ 37 punkte; ragina Komisiją ir OLAF apsvarstyti galimybę teikti struktūriškesnę paramą ir patarimus valstybėms narėms, laikantis kompleksinio požiūrio, ir šiuo tikslu atnaujinti 2015 m. pradžioje suformuluotas kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybų gaires, nes jos jau nėra tinkamos tam, kad būtų galima veiksmingai padėti nacionalinėms valdžios institucijoms kurti gerai struktūrizuotą koordinavimo tarnybą; taip pat prašo Komisijos biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai pateikti išsamų šiuo klausimu atliekamo darbo paaiškinimą;
102. žino, kad 2020 m. FIA ataskaitoje²⁵ Komisija valstybėms narėms pateikė tikslines rekomendacijas, kuriomis siekiama gerinti bendradarbiavimą ir stiprinti vidaus kontrolės sistemas; pažymi, kad buvo atkreiptas dėmesys į rizikos vertinimą ir rizikos valdymą, duomenų apie pažeidimus ir sukčiavimą rinkimą ir analizę, taip pat integruotą ir sąveikių informacijos ir stebėsenos sistemų naudojimą įgyvendinant EGADP ir ES biudžeto lėšomis finansuojamą veiklą; apgailestauja, kad ne visos valstybės narės įgyvendino šias rekomendacijas, ir pažymi, kad kai kurios iš jų sistemingai atsisako tai padaryti; prašo Komisijos sustiprinti valstybių narių, kurios neįgyvendino FIA rekomendacijų, stebėseną;
103. palankiai vertina tai, kad priimtas Sąlygų reglamentas; pakartoja, kad jis įsigaliojo 2021 m. sausio 1 d.; palankiai vertina 2022 m. vasario 16 d. ESTT sprendimus dėl Vengrijos ir Lenkijos ieškinių dėl sąlygų mechanizmo ir jo išvadas, kuriomis patvirtinama, kad ES iš tiesų turi kompetenciją teisinės valstybės srityje valstybėse narėse ir kad teisinės valstybės sąlygų mechanizmas atitinka ES teisę;

²⁴ 2021 m. rugsėjo 20 d. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos (KKSS) veiksmų planas. Esama padėtis 2021 m. birželio mėn.“ (SWD(2021)0262).

²⁵ 2021 m. rugsėjo 20 d. Komisijos ataskaitas „32-oji Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos metinė ataskaita. Kova su sukčiavimu 2020 m.“ (COM(2021)0578),

104. primena, kad neveiksmingas ar nesavalaikis valstybių narių bendradarbiavimas arba nebendradarbiavimas su Europos prokuratūra ir OLAF yra pagrindas imtis veiksmų pagal Sąlygų reglamentą; todėl ragina Europos prokuratūrą ir OLAF pranešti apie kiekvieną atvejį, kai valstybės narės neįvykdė savo įsipareigojimų informuoti, padėti, imtis tinkamų veiksmų ir atsargumo priemonių ir užtikrinti tinkamus ir savalaikius tolesnius veiksmus, susijusius su pranešimais ir rekomendacijomis;
105. atkreipia dėmesį į tai, kad Sąlygų reglamentas yra nuolatinė priemonė, kurios taikymo sritis platesnė nei DFP ir kuri paprastai taikoma kaip išankstinė sąlyga visais atvejais, kai siekiama pasinaudoti ES lėšomis;
106. primena, kad teisinės valstybės principų ir ES sutarties 2 straipsnio nuostatų laikymasis yra išankstinės sąlygos siekiant finansavimo, kad teisinės valstybės sąlygų mechanizmas yra visais atžvilgiais taikomas EGADP lėšoms, kaip aiškiai nurodyta EGADP reglamento 8 straipsnyje, ir kad EGADP lėšomis negali būti finansuojamos priemonės, neatitinkančios ES vertybių, įtvirtintų ES sutarties 2 straipsnyje;
107. mano, kad Sąlygų reglamentas yra pakankama priemonė ir gali padėti užkirsti kelią demokratijos nuosmukiui arba padėti ištaisyti, tačiau tik tuo atveju, jei jis naudojamas laiku, taikant griežtas ir aiškias sąlygas ir atidžiai stebint, kaip įgyvendinamos nacionalinės taisomosios priemonės;
108. labai apgailestauja dėl to, kad pagal teisinės valstybės sąlygų mechanizmą Komisija pateikė Vengrijai, kaip taisomasias priemones, 17 sąlygų, kurių nepakanka dideliems teisinės valstybės principo pažeidimams ištaisyti; apgailestauja, kad Komisija neprašė didesnių pokyčių ir apsaugos priemonių, kad būtų atkurtas teisminių institucijų nepriklausomumas, sumažintas korupcijos lygis ir užtikrinta tinkama ES finansinių interesų apsauga;
109. yra įsitikinęs, kad valstybių narių teisinės valstybės principų laikymasis yra išankstinė patikimo finansų valdymo apskritai ir visų pirma efektyvaus ir veiksmingo ES išteklių valdymo sąlyga; todėl yra įsitikinęs, kad dėl tokių principų pažeidimų kyla rimtas pavojus Sąjungos finansiniams interesams; palankiai vertina ESTT sprendimus²⁶, kuriais neseniai buvo atkreiptas dėmesys į aiškų ryšį tarp teisinės valstybės principų laikymosi ir efektyvaus Sąjungos biudžeto vykdymo; pakartoja, kad veiksmingai ir efektyviai užtikrinti ir vykdyti ES finansinių interesų apsaugą bus galima tik sustiprinus ES kovos su sukčiavimu struktūrą ir įveikus nacionalinėms sistemoms būdingus apribojimus, trukdančius kovoti su finansiniais nusikaltimais, kurie vis dažniau vykdomi tarptautiniu mastu; mano, kad, kaip pažymėjo ESTT, ES teisės laikymąsi galima užtikrinti tik vykdant veiksmingą teisminę kontrolę, t. y. išlaidų atveju sąlygų laikymosi „neįmanoma visiškai užtikrinti nesant veiksmingos teisminės kontrolės, skirtos užtikrinti Sąjungos teisės laikymąsi; turint omenyje tai, kad tokios nepriklausomų teismų atliekamos kontrolės buvimas tiek valstybėse narėse, tiek Sąjungos lygmeniu yra neatsiejamas nuo teisinės valstybės“²⁷;

²⁶ 2022 m. vasario 16 d. Sprendimas *Vengrija / Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba*, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97, ir 2022 m. vasario 16 d. Sprendimas *Lenkijos Respublika / Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba*, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

²⁷ 2022 m. vasario 16 d. sprendimas, *Vengrija prieš Europos Parlamentą ir Europos Sąjungos Tarybą*,

110. atkreipia dėmesį į žalingą korupcijos poveikį piliečių teisėms; dar kartą pakartoja savo rekomendaciją, kad ES turėtų tapti Valstybių prieš korupciją grupės (GRECO) nare, nes nėra teisinių kliūčių jos visateisei narystei; todėl ragina Komisiją rekomenduoti Tarybai sudaryti tarptautinį susitarimą su GRECO siekiant nustatyti jos narystę; prašo Tarybos priimti aiškią poziciją dėl ES prisijungimo prie GRECO, kurioje būtų paaiškinta, ar esama kokių nors konkrečių prieštaravimų ir, jei taip, kuri valstybė narė ar valstybės narės;
111. primena, kad, siekiant veiksmingai apsaugoti ES finansinius interesus, reikėtų nustatyti nuoseklesnes ir sistemingesnes taisykles dėl skaidrumo, nesuderinamumo, interesų konfliktų, neteisėtos lobistinės veiklos ir „sukamųjų durų“ reiškinių; ragina Komisiją stiprinti savo vidaus kontrolės mechanizmus, be kita ko, sukuriant ES institucijų vidaus kovos su korupcija mechanizmą;

ES finansinių interesų apsaugos išorės aspektas

112. pažymi, kad daugiau dėmesio reikėtų skirti lėšų, skiriamų ES nepriklausančiose šalyse pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“ (KVTBP „Globali Europa“) kontrolei; pažymi, kad tai ypač svarbu atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją ir ES atsaką į karą Ukrainoje; primena, kad apskritai ES išorės veiksams skiria apie 10 % savo biudžeto;
113. ragina Komisiją atnaujinti pranešimo apie sukčiavimą sistemą, skirtą ES nepriklausančiose šalyse išleistomis lėšomis; pažymi, kad naujojoje sistemoje turėtų būti atsižvelgiama į konkrečias problemas, su kuriomis susiduria ES, kai pinigai išleidžiami už ES teritorijos ribų;
114. atkreipia dėmesį į Europos Audito Rūmų ataskaitą dėl 2021 m. Sąjungos biudžeto, kurioje nurodyta, kad KVTBP „Globali Europa“ (įtraukta į ES bendrąjį biudžetą) atveju 32 iš 67 ištirtų sandorių (t. y. 48 %) buvo nustatyta klaidų ir kad, nepaisant riboto imties dydžio, atlikus auditą, patvirtinta, kad klaidų rizika šioje DFP išlaidų kategorijoje yra didelė, nes 24 klaidos buvo įvertintos, kaip turinčios poveikį ES biudžetui; taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad dažniausiai pasitaikančios su 6 išlaidų kategorija „Kaimyninės šalys ir pasaulis“ susijusios klaidos buvo nepatirtos išlaidos, netinkamos finansuoti išlaidos, nepateikti patvirtinamieji dokumentai ir viešųjų pirkimų klaidos;
115. rekomenduoja sustabdyti paramą biudžetui ES nepriklausančiose šalyse, įskaitant šalis kandidatės, kuriose valdžios institucijos akivaizdžiai nesiima tikrų veiksmų prieš plačiai paplitusią korupciją, kartu užtikrinant, kad pagalba pasiektų civilius gyventojus alternatyviais kanalais; ragina, vykdant pasirengimo narystei derybas, pirmenybę skirti kovai su korupcija, daugiausia dėmesio skiriant gebėjimų stiprinimui, pvz., pasitelkiant specializuotas kovos su korupcija įstaigas; ragina Komisiją siųsti aiškius signalus toms šalims kandidatėms, kuriose priešiška reakcija į teisinės valstybės standartus kelia grėsmę jų stojimui į ES arba jį vilkina; apgailestauja, kad, remiantis Europos Audito Rūmų specialiąja ataskaita Nr. 01/2022, 700 mln. EUR finansinė parama teisinei valstybei Vakarų Balkanuose gerinti, kurią 2014–2020 m. suteikė ES, neturėjo didelio poveikio esminėms reformoms;

116. pabrėžia, kad bendradarbiavimas su tarptautiniais partneriais yra labai svarbus siekiant apsaugoti už Europos ribų išleistas ES lėšas ir ES biudžeto pajamas; palankiai vertina administracinio bendradarbiavimo susitarimus, kuriuos 2021 m. OLAF pasirašė su dviem tarptautinėmis institucijomis partnerėmis: Ukrainos generaline prokuratūra ir PMO; palankiai vertina tai, kad 2021 m. OLAF organizavo internetinius renginius, kad užmegztų naujus operatyvinius ryšius su ES nepriklausančių šalių tyrimo institucijomis ir paskatintų ES delegacijas visame pasaulyje pranešti apie sukčiavimą ir pažeidimus;

o

o o

117. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	5.12.2022
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 19 - : 1 0 : 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Matteo Adinolfi, Gilles Boyer, Caterina Chinnici, Corina Crețu, José Manuel Fernandes, Daniel Freund, Isabel García Muñoz, Monika Hohlmeier, Jean-François Jalkh, Joachim Kuhs, Alin Mituța, Jan Olbrycht, Markus Pieper, Eleni Stavrou, Angelika Winzig
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Marian-Jean Marinescu, Mikuláš Peksa, Sabrina Pignedoli, Simone Schmiedtbauer, Ramona Strugariu
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (209 straipsnio 7 dalis)	Attila Ara-Kovács, Margrete Auken

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

19	+
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	José Manuel Fernandes, Monika Hohlmeier, Marian-Jean Marinescu, Jan Olbrycht, Markus Pieper, Simone Schmiedtbauer, Eleni Stavrou, Angelika Winzig
RENEW	Gilles Boyer, Alin Mituța, Ramona Strugariu
S&D	Attila Ara-Kovács, Caterina Chinnici, Corina Crețu, Isabel García Muñoz
VERTS/ALE	Margrete Auken, Daniel Freund, Mikuláš Peksa

1	-
ID	Jean-François Jalkh

2	0
ID	Matteo Adinolfi, Joachim Kuhs

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaukė